

การประเมินโครงการการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคาจังหวัดอุบลราชธานี
An Assessment the Student's Sufficiency Trait building Project based on
the Philosophy of Sufficiency Economy of Ban Latya Kha School,
Ubon Ratchathani Province

นิภาพร สุธรรมวงศ์ | Nipaporn Suthummavong

ผู้อำนวยการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
Director of the school, Ubonratchathani Primary Educational Service Area Office 1,
Office of the Basic Education Commission, Ministry of Education

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา จังหวัดอุบลราชธานีแบ่งขั้นตอนการประเมินโครงการออกเป็น 4 ขั้นตอน ตามรูปแบบการประเมินแบบซีพี (CIPP Model) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประเมินโครงการการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปีการศึกษา 2562 ประกอบด้วย ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน รวมทั้งสิ้น 74 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือการประเมิน ได้แก่ แบบประเมินโครงการการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 รายการ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมิน พบว่าการประเมินโครงการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา จังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านยังพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านปัจจัย และด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

คำสำคัญ: คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน; หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง; รูปแบบการประเมินแบบซีพี

ABSTRACT

The objective of this article is to assess the students' sufficiency trait building project based on the Philosophy of Sufficiency Economy of Ban Latya Kha School, Ubon Ratchathani. The project-assessment process was divided into four steps by using the CIPP Model. The sample group were the 74 assessors of the students' sufficiency trait building project based on the Philosophy of Sufficiency Economy in the academic year 2019. They were teachers, committees of Basic Education Commission, parents, and students who selected by simple sampling. The assessment instrument was the assessment form of 5-level estimation scale. The form had 40 items with there liability of 0.91. The statistics were analyzed by mean and standard deviation.

The results of the assessment showed that the assessment of the students' sufficiency trait building project based on the Philosophy of Sufficiency Economy for educational managing in school of Ban Latya Kha School, Ubon Ratchathani was at the high level. As for individual aspects, it was found that all aspects were at the high level, ranking in the order of mean from high to low as follows: context; factor; and output.

Keywords: students' sufficiency trait, philosophy of sufficiency economy; CIPP Model

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาเพื่อปลูกฝัง อบรม บ่มเพาะ ให้นักเรียนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง มีความรู้ ความเข้าใจ รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหา ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า รู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน มีจิตสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตลอดจนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ของความเป็นไทยและสามารถประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันได้ โดยกำหนดเป็นนโยบายให้ทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมคุณธรรมนำความรู้ที่นำคุณธรรมที่ค้ำจุนเชื่อมโยงสู่การเรียนการสอนตามกลุ่มสาระและสู่วัฒนธรรมองค์กร รวมทั้งให้ความสำคัญแก่การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจริง ให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสามารถนำไปใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานีเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่บริเวณชายขอบแดน ระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) ตระหนักถึงความสำคัญในคุณภาพชีวิตของนักเรียน เนื่องจากคุณภาพชีวิตนักเรียนเป็นพื้นฐานต่อการเรียนรู้ทั้งในครอบครัวและในโรงเรียน และพบว่าคุณภาพทางการเรียนรู้ยังไม่สามารถบรรลุผลตามที่คาดหวัง โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยรวม มีผลการประเมินต่ำกว่าโรงเรียนในเครือข่ายและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ซึ่งอาจเป็นผลมาจากครอบครัวที่ส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรม อีกทั้งประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ซึ่งในฐานะผู้บริหารจึงมีแนวคิดในการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นรากฐานที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ โดย มอบหมายให้คณะครูน้อมนำมาเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการทำงานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมุ่งให้เกิดการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่กิจกรรมในสถานศึกษา พัฒนานักเรียนสู่การเป็นผู้เรียนที่มีคุณลักษณะความพอเพียงสถานศึกษาพอเพียงและดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการอย่างมีระบบทั้งโรงเรียนมาอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จพบว่า กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ให้โรงเรียนโดยเฉพาะผู้สอนนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบรรลุผล มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความเข้าใจ 2) ขั้นเรียนรู้เรื่องราวท้องถิ่น 3) ขั้นการจัดกิจกรรมกลุ่ม และ 4) ขั้นประยุกต์ใช้ และจากงานวิจัยของอัญญรัตน์ นาเมือง (อัญญรัตน์ นาเมือง, 2556) พบว่า 1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักการ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีกระบวนการเรียนการสอน 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความเข้าใจ 2) ขั้นเรียนรู้เรื่องราวท้องถิ่น 3) ขั้นจัดกิจกรรมกลุ่ม 4) ขั้นประยุกต์ใช้ 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับดี และคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อน และหลังการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดี ซึ่งหากนำมาประยุกต์ใช้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา ก็น่าจะคาดหวังได้ว่านักเรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยยึดแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำไปสู่คุณภาพผู้เรียนได้

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา จัดทำโครงการและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา โดยเป็นผู้นำและร่วมมือกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน ร่วมกันดำเนินการพัฒนาตามขั้นตอน ดังนี้ การเตรียมความพร้อมในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา การจัดระบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมในโรงเรียนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะตามเป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อการประเมินโครงการการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาโรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา จังหวัดอุบลราชธานี ตามรูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP Model)

วิธีดำเนินการประเมิน

วิธีการวิจัย แบ่งออก 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินด้านบริบท เป็นการประเมินสภาพต่าง ๆ รอบตัวนักเรียนในสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งความเหมาะสม ความจำเป็นที่ต้องปรับการจัดการกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงโรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา จังหวัดอุบลราชธานี

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า เป็นการประเมินองค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง คุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ของนักเรียนตามแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา จังหวัดอุบลราชธานี

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินด้านกระบวนการ เป็นการประเมินการดำเนินการเสริมสร้างคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ของนักเรียนตามแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา จังหวัดอุบลราชธานี

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินด้านผลผลิต เป็นการประเมินผลของการที่เกิดจากการเสริมสร้างคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ของนักเรียนตามแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา จังหวัดอุบลราชธานี

ขอบเขตของการประเมิน

ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การประเมินผลของโครงการการเสริมสร้างคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา จังหวัดอุบลราชธานี แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ขั้นตอน ตามรูปแบบการประเมินแบบซิป (CIPP Model) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินด้านบริบท เป็นการประเมินสภาพต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวนักเรียนสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งความเหมาะสมความจำเป็นที่ต้องมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินด้านปัจจัยป้อน เป็นการประเมินองค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินด้านกระบวนการ เป็นการประเมินการดำเนินการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินด้านผลผลิต เป็นการประเมินผลของการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ประเมินโครงการการเสริมสร้างคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ของนักเรียนตามแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคาจังหวัดอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2562 จำนวน ตามหน้าที่ของผู้ประเมิน ดังนี้ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา จำนวน 7 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 30 คน นักเรียน จำนวน 120 คน รวมทั้งสิ้น 164 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 30 คน (ใช้อัตราส่วนผู้ปกครอง ต่อ นักเรียน 1:1) นักเรียน ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 30 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เนื่องจากเป็นระดับชั้นที่สามารถทำความเข้าใจกับข้อคำถามได้ดี รวมทั้งสิ้น 74 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ได้แก่ แบบประเมินโครงการการเสริมสร้างคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 รายการซึ่งเป็นข้อคำถามที่ใช้ในการสอบถามในประเด็นเดียวกันทุกกลุ่ม โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 5 คน หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการวัด มีค่าเท่ากับ 1.00 และนำไปทดลองกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 30 คน นักเรียน ประกอบด้วย นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 74 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ประเมินดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา จำนวน 74 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามการประเมินโครงการการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา ในสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ นำเสนอแบบความเรียง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 74 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เป็นวัยผู้ใหญ่ เป็นเพศชาย 32 คน เพศหญิง จำนวน 12 คน และกลุ่มที่เป็นนักเรียน เป็นเพศชาย จำนวน 10 คน เพศหญิง จำนวน 20 คน รวมเป็นเพศชาย ร้อยละ 56.76 และเพศหญิง ร้อยละ 43.24

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การประเมินโครงการการเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา อำเภอเขมราฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2562 ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ได้ผลการประเมิน ปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประเมินโครงการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา โดยรายผู้ประเมินและภาพรวม

รายการประเมิน	ผู้ประเมิน				μ	σ	แปลผล
	ครูและบุคลากร	คณะกรรมการสถานศึกษา	ผู้ปกครอง	นักเรียน			
ด้านบริบท	4.32	4.31	4.52	4.50	4.41	0.66	มาก
ด้านปัจจัย	4.27	4.50	4.40	4.42	4.40	0.68	มาก
ด้านกระบวนการ	4.32	4.32	4.32	4.52	4.37	0.73	มาก
ด้านผลผลิต	4.41	4.44	4.32	4.32	4.34	0.64	มาก
รวม	4.43	4.40	4.39	4.44	4.38	0.54	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การประเมินโครงการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา จังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 0.54 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.41 ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน 0.66 รองลงมาคือ ด้านปัจจัย มีค่าเฉลี่ย 4.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 และด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือมีค่าเฉลี่ย 4.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มของผู้ประเมินยังพบว่า

- ครูและบุคลากรทางการศึกษาประเมินกิจกรรมการสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคาโดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวมเท่ากับ 4.40 โดยมีผลการประเมินเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.41 รองลงมาด้านบริบทและด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ย 4.32 และด้านปัจจัยมีค่าเฉลี่ย 4.27 ซึ่งมีค่าต่ำสุดตามลำดับ

- คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประเมินกิจกรรมการสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวม เท่ากับ 4.42 โดยมีผลการประเมินเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านปัจจัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.50 รองลงมาด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ย 4.44 และด้านบริบทมีค่าเฉลี่ย 4.31 ซึ่งมีค่าต่ำสุดตามลำดับ

- ผู้ปกครองนักเรียนประเมินกิจกรรมการสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวม เท่ากับ 4.39 โดยมีผลการประเมินเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.52 รองลงมาด้านปัจจัย มีค่าเฉลี่ย 4.40 และด้านกระบวนการกับด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ย 4.32 ซึ่งมีค่าต่ำสุดตามลำดับ

- นักเรียนประเมินการกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนตามแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา โดยมีค่าเฉลี่ยภาพรวม เท่ากับ 4.44 โดยมีผลการประเมินเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.52 รองลงมาด้านบริบท มีค่าเฉลี่ย 4.50 และด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ย 4.32 ซึ่งมีค่าต่ำสุดตามลำดับ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การประเมินโครงการการเสริมสร้างคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ของนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา ปีการศึกษา 2562 พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 0.54 นั้น อาจเนื่องจากโรงเรียนบ้านลาดหญ้าคาได้ดำเนินการตามหลักการเทคนิค CIPP Model ที่วงวิชาการให้การยอมรับว่าเป็นเทคนิคที่สามารถประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามขั้นตอนการประเมินที่แบ่งการประเมินโครงการออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ด้านบริบท ขั้นตอนที่ 2 ด้านปัจจัย ขั้นตอนที่ 3 ด้านกระบวนการและขั้นตอนที่ 4 ด้านผลผลิต โดยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดหลักการของอัญญรัตน์ นาเมือง (อัญญรัตน์ นาเมือง, 2556) ที่พบว่า 1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักการ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีกระบวนการเรียนการสอน 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความเข้าใจ 2) ขั้นเรียนรู้เรื่องราวท้องถิ่น 3) ขั้นจัดกิจกรรมกลุ่ม 4) ขั้นประยุกต์ใช้ 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ที่เสนอแนวทางและให้โรงเรียน

โดยเฉพาะผู้สอนนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บรรลุผล มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความเข้าใจ 2) ขั้นเรียนรู้เรื่องราวท้องถิ่น 3) ขั้นการจัดกิจกรรมกลุ่ม และ 4) ขั้นประยุกต์ใช้ นอกจากนี้ในการบริหารจัดการโรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา ได้ดำเนินการตามหลักวิชาการอย่างเคร่งครัดทุกขั้นตอน ใช้หลักการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียนและครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกขั้นตอน ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งการประชุมร่วมกัน การเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนโดยตรง แสดงถึงแนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางที่สามารถนำมาปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับงาน ประเมินของ ขวัญภา อุดนกานต์ (ขวัญภา อุดนกานต์, 2559) พบว่า ด้านบริบท ผลการประเมินความ สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและของโรงเรียน โครงการ สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนในปัจจุบันและความชัดเจน ผู้บริหาร บุคลากร นักเรียน และผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง มีความเข้าใจ เห็นความสำคัญของโครงการเศรษฐกิจพอเพียงและโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า บุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานและสอดคล้องกับการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ โรงเรียนได้ ดำเนินการตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียง เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ มีการวางแผนการดำเนินงาน ที่ชัดเจน บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในวางแผน การดำเนินงานครบทุกกิจกรรม มีการประเมินผล และสรุปผลการดำเนินงานของโครงการ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับกมลนันท์ บุญกล้า (กมลนันท์ บุญกล้า, 2559) พบว่า การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านสภาวะแวดล้อม ผลการ ประเมินพบว่ามีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้า มีความเพียงพอ เหมาะสม อยู่ในระดับ มาก ด้านกระบวนการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กัตติกา ศรีมหาวโร (กัตติกา ศรีมหาวโร, 2557) พบว่า ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อมโดยรวม ผลการประเมินมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้า มีผล การประเมิน อยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต ผลการ ทดสอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี มีความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจ ต่อโครงการอยู่ระดับมาก ด้านผลกระทบมีผลกระทบในด้านบวกต่อนักเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองและ ชุมชนอยู่ในระดับมาก ด้านประสิทธิผลโครงการ มีประสิทธิผล อยู่ในระดับมาก และด้านการถ่ายโยงความรู้ โครงการมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับโสภณ ทองจิตร (โสภณ ทองจิตร, 2559) พบว่า การประเมินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก ด้านสภาพแวดล้อมของโครงการ โดยภาพรวมมีอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้าที่ใช้ในการ ดำเนินโครงการโดยภาพรวมมีอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการในการดำเนินโครงการ โดยภาพรวมมีอยู่ใน ระดับมาก ด้านผลผลิต การประเมินความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของสุนีย์ พาณิชย์ (สุนีย์ พาณิชย์, 2556) พบว่า ผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อม มีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมิน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินด้านกระบวนการ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ผลการ ประเมินด้านผลผลิต ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่ คุณภาพการขับเคลื่อนการศึกษาตามแนวหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ความสามารถในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและเผยแพร่สู่ครอบครัวและชุมชน อยู่ในระดับมาก คุณภาพของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 76.99 ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 10 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยร้อยละสูงกว่าปีการศึกษา 2555 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการดำเนินโครงการขับเคลื่อน คุณภาพการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการประเมิน

1.1 การประเมินโดยใช้รูปแบบประเมินแบบชิป (CIPP Model) ซึ่งแบ่งขั้นตอนการประเมินออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ด้านบริบท ขั้นตอนที่ 2 ด้านปัจจัย ขั้นตอนที่ 3 ด้านกระบวนการและขั้นตอนที่ 4 ด้านผลผลิต ผู้บริหารซึ่งเป็นประเมินควรอธิบายความสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการย่อยของแต่ละขั้นตอนแก่ ครูบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โดยอาจใช้วิธีการประชุมชี้แจง การพูดคุยรับฟังความคิดเห็นระหว่างดำเนินการ เพราะผู้ประเมินเป็นผู้รับผิดชอบโครงการในฐานะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ทั้งก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการและเสร็จสิ้นการดำเนินการทุกขั้นตอน

1.2 แบบประเมินโครงการที่แบ่งขั้นตอนตามรูปแบบชิป (CIPP Model) 4 ขั้นตอน ผู้ประเมินควรทำแบบประเมินแยกกันเป็นตอน 4 ฉบับย่อย ๆ ไม่ควรทำเป็นฉบับเดียวรวมกันทุกขั้นตอน

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินโครงการในโรงเรียนครั้งต่อไป

การประเมินโครงการการเสริมสร้างคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ของนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านลาดหญ้าคา ไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบประเมินแบบ CIPP Model สามารถนำไปใช้ในการประเมินโครงการ/ กิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียน เช่น โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โครงการกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงการกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถนะของนักเรียน หรือโครงการ/กิจกรรม อื่น ๆ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลนันท์ บุญกล้า. (2559). *ศึกษาการประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชีวลำน้ำงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเชิงเทรา เขต 2.วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ต ำ ม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *คู่มือประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2554 เป็นต้นไป.* (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ ตุลาคม 2561). จาก <http://www.sufficiencyeconomy.org>.

- กัตติกา ศรีมหาโร. (2557). การประเมินโครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัวโรงเรียนบ้านสระบัว. นครศรีธรรมราช: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4.
- ขวัญภา อุดหนานต์. (2559). รายงานการประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสวนแตง วิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี. สุพรรณบุรี: โรงเรียนสวนแตงวิทยา.
- สุนีย์ พาณิชย์ (2561). รายงานการประเมินโครงการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ของนักเรียนตามแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาใน สถานศึกษา โรงเรียนศรีรัตนาพิทยาคม.(ออนไลน์) (อ้างเมื่อ เมษายน 2561). จาก http://www.addbeit.in.th/admin_web/document/201812111544531521.pdf.
- สุนีย์ พาณิชย์. (2556). รายงานการประเมินโครงการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาตามแนวปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนห้วยยอด. ตรัง
- โสภณ ทองจิตร. (2559). การประเมินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โรงเรียนนารอบวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11. สุราษฎร์ธานี: โรงเรียน นารอบวิทยา.
- อนรรักษ์ ปัญญาวัฒน์. (ม.ป.ป.) เอกสารประกอบการสอนระดับบัณฑิตศึกษา เรื่องแนวความคิดการประเมิน โครงการ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัญญรัตน์ นาเมือง. (2556). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. 5(3), 96.

